

Remiss

Datum 2020-07-10	Dnr 2296-2020	Mottagare Enligt sändlista
Handläggare Lena Tingström Martin Rydgren		

Remiss gällande förslag till fiskereglering i marina skyddade områden i Bottniska viken

Hantering

Havs- och vattenmyndigheten önskar ta del av era synpunkter på bifogat förslag om fiskereglering i berörda marina skyddade områden, AIS-krav vid siklöjestrålning samt konsekvensutredning.

Förslagen avseende fiskereglering i de marina skyddade områdena Bonden och Långvind föreslås träda i kraft den 1 december 2020 och kravet på AIS den 1 september 2021.

Vad avser förslaget till fiskereglering i Finngrunden kan den inte att beslutas nationellt, då regleringen även behöver omfatta andra länders fiskare. Istället krävs en process inom EU:s gemensamma fiskeripolitik. Synpunkter önskas dock även på denna del av förslaget inför kommande arbete med fiskeregleringar tillsammans med övriga berörda medlemsländer.

Remissvar ska ha inkommit till Havs- och vattenmyndigheten senast den 14 september 2020.

Länsstyrelsen bör vidarebefordra förslaget till berörda regionala intressenter samt på lämpligt sätt hålla förslaget tillgängligt för allmänheten.

Havs- och vattenmyndigheten ser helst att svaret skickas med e-post till havochvatten@havochvatten.se i Wordformat. Ange ärendets diarienummer i e-postmeddelandets ärendemening.

Havs- och vattenmyndigheten publicerar remissvar från myndigheter, företag och organisationer på sin webbsida. Remissvar från privatpersoner publiceras inte. Du hittar mer information om hur HaV behandlar dina personuppgifter i samband med remisshanteringen på <https://www.havochvatten.se/hav/uppdrag--kontakt/vart-uppdrag/om-webbplatsen/om-personuppgifter.html>

Eventuella frågor om förslaget kan ställas till Lena Tingström och Martin Rydgren.

Kontaktuppgifter:

Lena Tingström, [lena.tingstrom@havochvatten.se](mailto:lana.tingstrom@havochvatten.se), tel. 010-6986091
(semester v. 29-32)

Martin Rydgren, martin.rydgren@havochvatten.se, tel. 010-6986250
(semester v. 31-32)

Denna remiss har beslutats av tillförordnade avdelningschefen Inger Dahlgren efter föredragning av utredaren Lena Tingström. I den slutliga handläggningen av ärendet har även utredarna Malin Wilhelmsson och Martin Rydgren samt verksjuristen Catarina Pernheim medverkat.

Inger Dahlgren

Lena Tingström

Bakgrund och syfte

I beslut den 19 oktober 2017 (M2017/02522/Nm) gav regeringen Havs- och vattenmyndigheten i uppdrag att bland annat identifiera ytterligare bevarandeåtgärder i syfte att nå bevarandemålen i samtliga skyddade marina områden till 2020 med fokus på fiske.

Uppdraget hade sin bakgrund bland annat i att regeringen, vid FN:s havskonferens i juni 2017, lämnade ett frivilligt åtagande om bevarandeåtgärder avseende fiske i marina skyddade områden. Åtagandet innebär att Sverige avser att införa relevanta och ändamålsenliga bevarandeåtgärder vad avser fiske i syfte att nå bevarandemålen i samtliga marina skyddade områden senast år 2020.

Regeringen påpekade i uppdraget att förslagen till bevarandeåtgärder ska tas fram utifrån vetenskapliga underlag och att fiskeregleringar ska utformas så långt möjligt i samråd med forskare, fiskerinäringen och miljöorganisationerna. I uppdraget skulle synpunkter på lämpligt sätt inhämtas från berörda parter inklusive yrkesfiskets organisationer.

Havs- och vattenmyndigheten konstaterade i sin återrapportering att uppdraget rymmer många olika aspekter som bland annat direkt berör fiskets verksamhet. Uppdraget ställde krav på omfattande samråd i många olika delar samt på inhämtande av vetenskapligt underlag på kort tid.

För att effektivisera arbetet med fiskereglering i marina skyddade områden i syfte att nå bevarandemålen föreslog Havs- och vattenmyndigheten att arbetet skulle ske havsområdesvis, där samtliga marina skyddade områden med behov av fiskereglering i Bottniska viken, Egentliga Östersjön respektive Västerhavet remitteras och bereds samlat.

Då det är länsstyrelserna som ansvarar för att ta fram bevarandemål och bevarandeplaner, har Havs- och vattenmyndigheten inhämtat underlag från länsstyrelserna när det rör behov av bevarandeåtgärder i marina skyddade områden. Innan åtgärder kan vidtas har en process med granskning, inhämtande av kompletterande vetenskapliga underlag och samråd med intressenter skett innan slutliga förslag på åtgärder kunnat formuleras i samband med denna remiss.

Vanligen hanteras bestånd av fiskade arter inte med områdesskydd beslutade med stöd av miljöbalken. Istället sker beståndsförvaltningen genom andra processer, till exempel den då fiskekvoterna beslutas. Därmed är inte sagt att lämpliga åtgärder i marina skyddade områden inte kan ha en positiv effekt på arter som är kommersiellt viktiga.

Havsområdet Bottniska viken utgörs av Sveriges havsområde, inklusive ekonomisk zon från och med Uppsala län och norrut till gränsen mot Finland.

Samråd har skett vid flera tillfällen för de olika havsområdena och för Bottniska viken har ett möte med länsstyrelserna i Norrbotten, Västerbotten, Gävleborg och Uppsala län hållits den 15 maj 2019. Vid detta möte diskuterades samtliga områden som i rapporteringen till regeringen den 30 maj 2018 redovisats som i behov av fiskereglering för att nå bevarandemålen.

Den 3-4 oktober 2019 hölls ett gemensamt informations- och samrådsmöte med berörda länsstyrelser, representanter för fiskets organisationer och miljöorganisationer i de tre havsområdena. Vid mötet informerade Havs- och vattenmyndigheten om sitt uppdrag, de olika verktyg som finns för fiskereglering. SLU Aqua informerade om vilket fiske som bedrivs var och vilken typ av påverkan olika redskap kan ha på bevarandevärdena. En stor del av samrådet ägnades åt att gå igenom och diskutera områden där behov av fiskereglering påtalats av berörd länsstyrelse.

I remissen föreslås åtgärder som kan beslutas nationellt men också reglering som kräver förhandlingar med berörda medlemsstater enligt EU:s gemensamma fiskeripolitik. I denna remiss är det området Finngrundan i Bottniska viken som kräver förhandlingar med berörda medlemsstater. Havs- och vattenmyndigheten avser att begära uppdrag hos regeringen för att påbörja ett sådant arbete under 2020.

Sammanfattning av förslaget

Förslaget innebär en reglering av fiske inom följande marina skyddade områden i Bottniska viken:

OMRÅDE	LÄN	NATIONELL/EU REGLERING	SKYDDSFORM	FÖRESLAGEN REGLERING
BONDEN	Västerbotten	Nationell	Natura 2000 SPA/SCI, Del av naturreservat Örefjärden- Snöanskärgården	Förbud mot nät och fasta redskap
LÅNGVIND	Gävleborg	Nationell	Natura 2000 SCI/SPA, Pågående arbete med inrättande av naturreservat	Förbud mot allt fiske
FINNGRUNDET NORRA BANKEN	Gävleborg	EU	Natura 2000 SCI	Förbud mot allt fiske
FINNGRUNDET ÖSTRA BANKEN	Gävleborg	EU	Natura 2000 SCI, Helcom MPA	Förbud mot allt fiske
FINNGRUNDET VÄSTRA BANKEN	Gävleborg	EU	Natura 2000 SCI	Förbud mot allt fiske

Tabell 1.

AIS-krav för samtliga fartyg som bottentrålar efter siklöja innanför trålgränsen

Utöver dessa områden har det uppmärksamrats ett behov av bättre kontrollmöjligheter och kunskapsunderlag vad gäller bottentrålning i de marina skyddade områdena Rödkallen-Sörespen och Kallfjärden.

Den bottentrålning som bedrivs i dessa områden är fiske efter siklöja på hösten, med stöd av ett särskilt fisketillstånd. De områden där fiske efter siklöja får bedrivs är relativt detaljerade och fiske får inte heller bedrivs i enskilt vatten och inte heller närmare land, ö eller skär än 400 meter. I tillstånden anges också områden där trålfiske inte får bedrivs eftersom fisket själva velat avlysa dessa pga. mycket juvenil siklöja i områdena.

Då regleringen av siklöjefisket omfattar många detaljerade gränser har Havs- och vattenmyndigheten tidigare övervägt att införa ett krav på AIS vid detta fiske för att möjliggöra bättre kontroll av regelefterlevnad.

Länsstyrelsen i Norrbottens län har uttryckt ett behov av ett bättre underlag vad gäller hur siklöjefisket bedrivs i relation till de marina skyddade områdena för att möjliggöra en bedömning om detta fiske behöver regleras för att nå bevarandemålen i dessa områden.

Eftersom det föreligger behov av bättre kontrollmöjligheter och ett utökat detaljerat kunskapsunderlag kring hur siklöjefisket bedrivs föreslår Havs- och vattenmyndigheten att det införs ett krav på att fartyg som bedriver sådant fiske ska vara utrustade med AIS.

Myndigheterna kommer genom kravet på AIS kunna följa fartygens rörelser i sina system. Om det är områden där trålfiske inte är tillåtet går det att skapa larm så att myndigheterna kan agera omgående. Genom att införa AIS krav innanför trålgränsen kommer kunskapen om hur bottentråkning efter siklöja förhåller sig till de marina skyddade områdena öka.

Fartyg 12 meter och längre är utrustade med VMS som sänder sin position en gång per timme. Utöver att de flesta fartyg som fiskar efter siklöja är mindre än 12 meter och därför inte har någon VMS, är VMS inte till någon hjälp vid övervakning i kustnära områden. Sändningsfrekvens sker så sällan att fartygen hinner flytta sig flera kilometer på en timme. Det går inte heller att avgöra om fartyget trålar eller inte.

Marina skyddade områden som diskuterats men som ej ingår i denna remiss

Utöver de områden som tas upp i denna remiss har diskussionen om fiskereglering även omfattat de marina skyddade områdena Holmöarna, Salen, Rödkallen-Söräspen och Kallfjärden.

För Holmöarna i Västerbottens län fanns ett önskemål om att skydda den havslekande harren. I det fortsatta arbetet framkom att ett större projekt pågår för att skydda den havslekande harren och att man i det projektet troligen kommer fram till mer generella åtgärder avseende fiskereglering för att säkerställa harrens bevarandestatus.

I den inre delen av naturreservatet Salen har Länsstyrelsen i Västernorrland redan, genom föreskrifter för naturreservatet, reglerat allt fiske, förutom handredskapsfiske. Havs- och vattenmyndighetens bedömning är att det vore olämpligt att reglera en del av det marina skyddade området med reservatsföreskrifter och en annan angränsande del med fiskerilagstiftningen. Myndigheten har därför påbörjat en diskussion med länsstyrelsen om att de antingen utökar sin reglering i reservatsföreskriften eller ber Havs- och vattenmyndigheten att införa regleringar. I det sistnämnda fallet behöver länsstyrelsen upphäva sina föreskrifter om fiskereglering i anslutning till att regleringen enligt fiskerilagstiftningen träder i kraft.

Allmänt om påverkan på bevarandevärden och marin miljö

I arbetet med fiskereglering i marina skyddade områden har Havs- och vattenmyndigheten uppdragit åt SLU Aqua att ta fram ett underlag avseende hur fiske kan påverka marina livsmiljöer och arter. Det framtagna underlaget omfattar hela Sveriges havsområde och det finns därför beskrivningar i texten som inte direkt är tillämpliga på Bottniska viken. Nedan följer en beskrivning av SLU:s underlag som legat till grund för bedömningen av behoven av detta och kommande förslag på regleringar.

Fiske kan påverka marina livsmiljöer på olika sätt. Dessa kan delas i tre huvudsakliga punkter:

- Fiskeredskapens påverkan på arter och livsmiljöer – fysisk störning,
- naturliga födovävar, och
- bifångster i fiske till exempel olika fiskarter, marina däggdjur och sjöfågel.

Fiskeredskapens påverkan på arter och livsmiljöer – fysisk störning

Den fysiska interaktionen mellan fiskeredskap och havsbotten beror på redskapstyp och hur redskapet har riggats, med vilken kraft redskapet dras över botten samt hur bottensubstratet är sammansatt. Effekten blir att sedimentet komprimeras, omblandas, förflyttas och resuspenderas. Konsekvensen blir att komplexiteten av bottenhabitatet minskar genom att botten slätas ut och att strukturer som orsakats av naturliga eller biologiska processer, till exempel grävande djur, reduceras. Generellt är fysisk störning på bottenmiljöer störst för mobila redskap såsom bottentrålar. Dessa kan arealmässigt orsaka störst påverkan på grund av de avsevärt större "fotavtrycken" samt att redskapen är tunga och dras fram över substratet, jämfört med till exempel passiva redskap som kräftburar där lite eller inga effekter kan konstateras. Passiva redskap, särskilt sådana som fiskas i länkar kan dock orsaka skada på olika livsmiljöer, särskilt koraller och annan upprättstående fauna, om redskapen släpas efter bottnar till exempel vid hård väderlek eller om de fastnar och dras loss för bärgning.

De ekologiska effekterna av bottentrålning beror på intensiteten i fisket, dödligheten som orsakas av varje passage och återhämtningspotentialen för organismerna som påverkas. Den initiala påverkan, dvs. effekten av de första tillfällena som bottentrålningen sker, bedöms också vara de som orsakar mest konsekvenser för biodiversiteten. Detta är en effekt av att de känsligare arterna försvinner först och att de mer toleranta finns kvar och påverkas i mindre utsträckning av upprepad trålning. Återhämtningstiden beror på tillväxt, rekrytering och invandring från kringliggande områden.

Bottentrålningen kan därmed minska biomassan och antal arter i bentiska ekosystem samt förskjuta artsammansättningen mot kortlivade, mindre arter beroende på skillnader mellan organismer i direkt dödlighet och återhämtningsförmåga. Förändrad artsammansättning på grund av bottentrålning kan därmed innebära konsekvenser för de ekosystemtjänster som bottenlevande organismer bidrar med.

Effekter på bentiska ekosystem av bottentrålning är komplexa och de inblandade mekanismerna är inte frikopplade från varandra. Indirekta effekter kan uppstå i form av förändringar i näringsväven till exempel genom att bottenlevande bytesdjur minskar i abundans, bentiska predatorer minskar i abundans om de fångas eller dör i fisket, förändrade födoförhållanden med döda eller döende djur i trålspåren eller via utkast från fiskefartygen, och att funktioner av habitatet som skydd och/eller födosöksområden förändras. I ett vidare perspektiv kan art- och storleksselektivt överfiske av rovfiskar få s.k. "top-down" effekter i näringsvävar och med storskaliga konsekvenser i ekosystemen. Komplicerande är dock att alla dessa effekter kan pågå samtidigt och sker på olika skalor till exempel genom att fiskpredatorer rör sig över större områden än de mer stationära bottenlevande organismerna.

En kunskapssammanställning av indirekta ekologiska effekter av bottentrålning för fisk kom fram till följande slutsatser:

- Bottentrålningens påverkan sker främst genom att fiskarnas diet förändras och därmed kvaliteten på födan, men är inte relaterad till mängden intagen föda.
- Asätande till följd av utkast från fiskefartygen bidrar endast marginellt till det årliga födointaget för bottenlevande fisk.
- Vissa plattfiskarter kan gynnas av en viss begränsad trålning på naturligt störda sandiga bottenar, troligen som en effekt av förändrad födosammansättning med ökad andel små havsborstmaskar i dieten, men missgynnas av bottentrålning på känsligare livsmiljöer som till exempel lerbottenar.
- Det finns mycket kunskap om komplexa habitats betydelse för olika fiskarter som gömslen för uppväxande fisk och födosöksområden för rovfiskar, men det finns få studier som specifikt undersökt effekterna av bottentrålning på tillgängligheten av habitat.

Genom att större rovfisk fortsatt fångas som bifångster i bottentrålfiske riktat mot deras bytesarter kan det också uppstå effekter i näringsväven för bottenorganismer. Ett exempel är fisket efter havskräfta, med stora bifångster av torsk som är predator på havskräfta. Utfiskning av rovfisk har kopplats till en ökning av bottenlevande kräftbestånd. Minskad predation och modellering av interaktionen mellan dessa arter visar på starka

kopplingar, särskilt för kräftdjur om rovfiskar minskar kraftigt till följd av överfiske.

Studier i Kattegatt av diet och kondition i relation till trålningsintensitet för bottenlevande plattfisk (rödspotta, lerskädda och sandskädda) och havskräfta visar att förhållandet mellan tillgång på bytesdjur och tätheten av predatorerna är avgörande för födointag och kondition hos de fiskarter som är beroende av bottenorganismer som födoresurs, och att dessa förhållanden kan ändras beroende på hur intensivt ett område fiskas med bottentrål. En annan studie har också visat att plattfisk fortsatt kan fylla magen med föda i områden med hög trålningsintensitet men att fiskarnas kondition går ner, sannolikt som en följd av att mer energi måste läggas på att söka föda.

Resuspension, eller uppslamning, kallas den process där sedimentpartiklar från havsbotten virvlas upp och blandas med ovanliggande vattenmassor. I djupa havsområden är naturlig resuspension orsakad av vågor och strömmar mycket liten men kan uppstå vid mycket kraftiga stormar. För svenska förhållanden, exempelvis i Östersjön, beskrivs detta sällan ske djupare än 50 – 70 m. Resuspension kan också skapas genom mänskliga aktiviteter såsom vid muddringsarbete och bottentrålfiske. Jämförelser mellan hydrodynamiska störningar av havsbotten med mekanisk störning av sedimentet på grund av bottentrålning i Nordsjön, Kattegatt och Östersjön visar att trålning kan generera mer resuspension än naturliga processer på djupare botten. Det största bidraget till resuspension från bottentrålning orsakas av det hydrodynamiska motståndet som uppstår i vattenmassan direkt ovanför botten när utrustningen dras fram genom vattenmassan, vilket har konsekvensen att sediment också kan spridas till omkringliggande områden. Resuspension av ackumulerat sediment som orsakas genom trålning kan leda till en minskad halt organiskt innehåll i ytsedimentet samt tillgängliggöra närsalter och gifter ackumulerade i sedimentet. Ökad suspension av partiklar i vattenmassan med förhöjd turbiditet (grumlighet) som följd kan medföra negativa ekologiska effekter på marin flora och fauna. Exempel på en sådan negativ effekt är reducerad överlevnad för ägg och larver hos fisk och evertebrater (ryggradslösa djur). Fiskar är känsliga för förhöjda halter av sediment i vattenmassan, särskilt under larvstadiet, på grund av att gälarna kan skadas.

För en mer ingående sammanställning av bottentrålningens effekter hänvisas till [Aqua reports 2018:7](#) Bottentrålning - effekter på marina ekosystem och åtgärder för att minska bottenpåverkan.

Fiskeredskapets effekter på livsmiljöer och listade skyddsvärda arter i svenska marina skyddsområden kan sammanfattas enligt följande:

- Minskad biodiversitet av bottentrålning

- Bottentrålning minskar biomassan och ändrar artsammansättningen och förändrar därmed födoresursen för fisk
- Passiva fiskeredskap särskilt om de sätts med länkar som kan skada känsliga organismer som till exempel koraller och svampdjurssamhällen
- Negativa effekter på ägg- och larvöverlevnad kan uppstå vid bottentrålning till följd av ökad resuspension av partiklar i områden med begränsad vattenomsättning.

Naturliga födovävar

Fiske kan påverka födovävarnas sammansättning och funktion genom ett selektivt uttag av specifika arter och storlekar av fisk. Påverkan på målarterna för fisket kan i sin tur leda till att dessa arters bytesorganismer ökar eller att deras predatorer minskar, vilket kan ge återverkningar i ekosystemens funktion och motståndskraft mot förändringar.

Fiske som inriktas på större rovfiskar har visat sig kunna ge effekter på födovävarnas sammansättning och funktion, och bidra till att förstärka övergödningseffekter. I utsjöområden i Svarta havet, utanför Nova Scotia och i Östersjön har man kunnat visa att nedgången i rovfisk gett upphov till trofiska kaskader, dvs. planktonätande fisk har ökat, vilket minskat mängden djurplankton och ökat mängden växtplankton. Motsvarande mekanism verkar vara vanlig även i kustområden, där minskad förekomst av rovfisk ger effekter på födoväven som medför att mängden trådalger ökar. Detta kan i sin tur minska förekomsten av habitatbildande vegetation och därmed försämra kvaliteten på dessa artrika och mycket produktiva livsmiljöer, och även ge upphov till återkopplingsmekanismer som gör att rovfiskens reproduktion försämras. Den här effekten av trofiska kaskader p.g.a minskad förekomst av rovfisk har visat sig ha stor inverkan på de vegetationsklädda bottenarna både i Östersjön och Västerhavet. Effekten på livsmiljöerna av att rovfisken försvinner kan vara kraftig, och i experimentella studier har man sett att den ger i stort sett lika starka effekter som övergödning. I Västerhavet hänger denna effekt främst samman med att torsken minskat i kustområden till följd av fiske, och i Östersjön kan effekterna knytas till nedgångar i både torsk, abborre och gädda.

Från studier av fiskefria områden, dvs. områden där inget fiske är tillåtet, vet man att även relativt små stängda områden kan ge positiva effekter på bestånd inom områdena, genom ökade tätheter och biomassor, liksom ökad medelstorlek på fisk och kräftdjur. Förutom att de storvuxna individerna ofta har en viktig strukturerande effekt på ekosystemet så är de också viktiga för beståndens reproduktion eftersom stora individer producerar

betydligt fler och mer livskraftiga avkommor än mindre artfränder. För Östersjön har man kunnat visa på positiva effekter av små fiskefria områden (1–4 km²) på bestånden av rovfiskar som abborre, gädda och gös, och att tydliga effekter kan ses redan efter några få års fredning. Även i Skagerrak har man sett positiva effekter av små kustnära fiskefria områden på den viktigaste rovfisken torsk, vilket tyder på att små fiskeförbudsområden faktiskt kan ge positiva lokala effekter på födovävar och vegetationsklädda bottenar.

Man kan också få negativa födoväveffekter av ett omfattande fiske på små pelagiska arter, framför allt på fåglar och däggdjur som är beroende av de pelagiska fiskarna som bytesdjur. För fiskätande fågel, främst alkfåglar, har man sett att minskad bytestillgång till följd av ett pelagiskt fiske kan minska fåglarnas häckningsframgång. Även för däggdjur, som sälar och valar, finns studier som visar på negativa effekter av fiske på pelagiska arter. Effekterna kan uppstå både genom att tillgången till de viktigaste bytesarterna minskar, och genom mer komplexa effekter som gör att bytesfiskarna blir magrare och därmed har ett lägre näringsinnehåll. Kunskapsläget gällande den här typen av indirekta effekter på fiskätande fåglar och däggdjur är relativt svagt, delvis beroende på att sambanden är komplexa och att det är svårt att koppla parametrar som kondition och reproduktionsframgång till födotillgång för arter som födosöker över stora havsområden. I Östersjön har man dock sett en koppling mellan födotillgång och reproduktionsframgång hos sillgrissla. Samtidigt visar miljöövervakningen att både gråsäl och vikare blir magrare över tid, vilket man har kopplat till födobrist och därmed en koppling till storskaligt pelagiskt fiske. Dessa studier visar att tillgången till pelagisk fisk kan påverka populationer av både fåglar och däggdjur i Östersjön, och att fisket därmed potentiellt kan påverka populationerna negativt.

Bifångster av marina däggdjur, sjöfågel och fisk

Tumlare

Populationen av tumlare i Östersjön uppskattades senast 2011-2013 och då till endast 497 individer (SAMBAH 2016). Tummlaren är listad som "Critically endangered" av IUCN och HELCOM. Alla medlemsstater runt Östersjön klassificerar också populationerna som "Unfavourable-bad" enligt de senaste tre rapporteringarna i enlighet med artikel 17 i Habitatsdirektivet. Flera hot har identifierats för tumlarna i Östersjön och de som rankas högst är dödlighet till följd av bifångster, miljögifters påverkan på reproduktion samt störningar av undervattensljud från seismiska undersökningar, militära sonarer och sprängningar. Den mycket låga populationstätheten tillsammans med liten observatörstäckning gör att

bifångstrapporteringen blir obefintlig. En frånvaro av rapporterade bifångster kan dock inte användas som ett mått på att det inte finns någon bifångstdödlichkeit. Den potentiella bifångstdödlichkeiten för tumlarpopulationen i Kattegatt- och Bälthavet, beräknades 2014 till mellan 0,41–0,66 %. Resultatet antyder att det är sannolikt att bifångsterna i denna region är <1 % av populationen. Detta är under gränsen för bifångstdödlichkeit enligt ASCOBANS¹. Enligt en ICES-rapport (2016) kan fiskeansträngningen emellertid vara underskattad eftersom ansträngningar från mindre fartyg inte är fullt representerade i analysen.

Möjliga åtgärder

Risk för bifångst i fiskeredskap och tumlarnas utbredning har använts för att modellera och förutsäga riskområden. Modellerna indikerar att förbud mot nätfiske i områden med hög täthet väsentligt minskar risken för bifångst av tumlare. En annan åtgärd, eller komplettering till områdesskydd för att minska bifångster är användning av pingers på garnen. En pinger är ett akustiskt larm som avger högfrekvent undervattensbrus i syfte att skrämja tumlare och därmed minska risken för bifångst. Flera studier visar minskade bifångster av tumlare vid användning av pingers.

År 2015 använde nio svenska fiskare pingers frivilligt i torskgarnfiske i Öresund. Studier har visat att aktiviteten hos tumlarna minskas i närheten (inom hundratals meter) av aktiva pingers men ökar igen när de är inaktiva.

I en studie av Friis (2017) fanns det ingen indikation på tillvänjning av ljudet från pingers i den fyra månader långa studien. En längre studie, som sträcker sig över flera år, i nordöstra Amerika nådde samma slutsats. En farhåga som inte undersökts är dock om ett utbrett pingeranvändande kan leda till att tumlare överger till exempel viktiga födosöksområden. ICES (2020) har nyligen till EU lämnat råd om skydd och bevarande av tumlare i Östersjön som innehåller en kombination av permanenta stängningar för alla garnfisker, säsongsstängningar och i västra Östersjön att alla garnfisker utrustas med pingers.

Sjöfågel

I en studie från 2004 uppskattades att cirka 18 000 fåglar drunknar i nät av svenska fiskare varje år i västra Östersjön och Kattegatt. Risken för att fastna i nät är särskilt hög för dykande arter som alkor och dykänder, medan arter som födosöker i ytan är mindre utsatta. En översyn av dödligheten i sjöfåglar i nät uppskattade att mellan 100 000–200 000 fåglar dör årligen i nätfisker i Östersjön och Nordsjön. Dödligheten i näten beräknades överstiga hållbar nivå för två av tre analyserade arter (bergand,

¹ www.ascobans.org/en/species/threats/bycatch

sillgrissla och alfågel), vilket kan leda till populationsminskningar på lång sikt. En nyligen sammanställd nioårig studie med kameraövervakning av danskt nätfiske i Öresund visade att den vanligaste arten som bifångades var ejder, följt av sillgrissla och storskarv, vilka tillsammans utgjorde > 90 % av bifångsterna. Bifångsterna var koncentrerade till höst och vinter med en topp i november och de spatiala mönstren visade att ejder fångades grunt och alkor på djupare vatten, medan storskarv troligen födosökte kring garnen oberoende av djup och habitat. En jämförelse av bifångster i norra Atlanten i nätfisket efter sjurygg visar stora skillnader mellan länder, troligen som en följd av både distributionsmönster av sjöfågel, täckningsgrad av observationer i fisket, men också metoder för datainsamling där frivillig rapportering av fiskare sker i Norge, oberoende observatörer på Island och videokameror i Danmark. Högst antal bifångster per resa hade Island med 2,43 fåglar jämfört med Norge 0,44 och Danmark 0,39. Sjuryggsfisket är jämförbart såtillvida att det sker med stormaskiga nät i kustzonen och det visar motsvarande arter som generellt ses i nätfisket, dvs. att risken för bifångst är störst för alkor som sillgrissla, tordmule och tobisgrissla, samt dykänder särskilt ejder och skarvar.

Möjliga åtgärder

Det finns få exempel på framgångsrika åtgärder som reducerar bifångster av sjöfågel. En undersökning visade att paneler som synliggjorde näten reducerade bifångster av alkfåglar med 70-75 % utan att medföra minskad fångst av målarterna av fisk. Andra studier visar dock att dykänder (alfågel och svärta) inte reagerar på paneler i Östersjön. Andra åtgärder som föreslagits är att ersätta nät med långrev eller burar. Risk för bifångster i långlinefisket finns dock men då mer för fiskätande fåglar. Områdesskydd i tid och rum där nätfisket regleras har potential, givet att bifångsterna ser olika ut under olika delar av året och fördelar sig till olika riskområden. Förutsättningen för att sådana regleringar är framgångsrika är att det fiske som regleras kan bedrivas och ge god ekonomi under de perioder när fiske tillåts.

Fisk

Fångst och efterföljande återutsättning förekommer för flera fiskarter i svenska vatten och kan ha flera orsaker, till exempel:

- Oavsiktlig bifångst av icke målararter i yrkesfisket (inklusive hotade arter)
- Oavsiktlig bifångst av icke målararter (och livsstadier) i fritidsfisket
- Utkast av målararter (till exempel olaglig s.k. "high grading" eller utkast av fångst som överstiger tilldelade kvoter)

- Avsiktlig fångst och utsättning så kallad "catch and release". En stor andel av fångsterna i det svenska fritidsfisket återutsätts (Tabell 2)

I många fall är effekterna av återutsättning okända. Vissa arter är troligen relativt tåliga för fångst och efterföljande utsättning medan andra har hög dödlighet. Även inom en och samma art varierar förmodligen mortalitetsfrekvenser beroende på bl. a. redskapstyp, tid utanför vattnet, hantering och fångstdjup (till exempel barotraumatiska effekter). I vissa fall kan frivilliga eller reglerade lindrande metoder öka överlevnaden. Lindrande metoder kan innefatta ändrad återutsättningsmetodik till exempel där vikter används för att återutsättningen ska ske djupt, användande av "fiskvänliga" redskap såsom hullingfria krokar, eller tidsbegränsade fiskeförbud under lektid. Indirekta effekter som inte är direkt dödliga är ofta svåra att kvantifiera, men kan ändå ha en stor effekt för vissa arter. Ett exempel på sådana effekter är fångstinducerad nedkomst hos elasmobrancher (broskfiskar) som föder levande ungar. Det finns inga exempel från svenska vatten där fångstinducerad nedkomst har undersökts, men ett antal rödlistade arter av broskfisk till exempel pigghaj och de mindre vanligt förekommande arterna gråhaj och sillhaj har nära släktingar där sådana effekter är kända. Alla dessa arter får relativt få ungar och har lång dräktighetstid. Därför innebär fångstinducerad nedkomst en stor negativ effekt för honans investering och kan leda till negativa rekryteringseffekter på populationsnivå.

Yrkesfiske

Det licensierade fisket (yrkesfisket) är ålagda att rapportera fångsten, antingen via fiskeloggbok eller kustfiskejournal. Kravet på att föra fiskeloggbok gäller i huvudsak fiskefartyg med längd >10 meter och alla fartyg som fiskar med trål eller not- eller vadredskap. I Östersjön finns även ett krav på att fartyg med en längd från 8 meter som fiskar efter torsk ska föra fiskeloggbok. För fartyg med längd >12 meter gäller dessutom att de ska vara försedda med ett satellitövervakningssystem (VMS – Vessel Monitoring System) som skickar positionsangivelser till Havs- och vattenmyndigheten med en ungefärlig frekvens av en sändning per timme.

I fiskeloggbok lämnas uppgifter för varje enskild fisketur. Kustfiskejournal förs av den som bedriver fiske i havet med stöd av fiskelicens men som inte ska föra fiskeloggbok. Rapportering via kustfiskejournalen sker vanligtvis per månad, men vid fiske av vissa arter ska uppgifterna lämnas inom två dygn. I både loggbok och journal ska redskapens position anges, men detta efterlevs inte alltid vad gäller kustfiskejournalerna, utan i stället anges landhamnen. Det finns därför en osäkerhet i den rumsliga fördelningen av fångsterna redovisade med kustfiskejournal.

Den geografiska noggrannheten i fiskets rapportering skiljer sig alltså åt beroende på den typ av rapporteringssystem som används, vilket i sin tur är beroende av fartygsstorlek. Rapporteringsskyldigheten är dessutom beroende av vilken övergripande typ av redskap som används. I fiske med passiva redskap (exempelvis garn, burar och fällor) rapporteras en mittposition för redskapen. Använder fiskaren ett aktivt redskap (exempelvis en trål eller not) så ska varje fiskeansträngning (till exempel startpositionen på ett tråldrag) rapporteras. Positioner rapporteras till noggrannhet av hela grader och minuter, vilket motsvarar en ungefärlig yta på knappt 1 km x 2 km.

För att uttala sig om yrkesfiske inom ett godtyckligt valt område så kan man generellt säga att ju större området är desto mindre blir effekten av den (specifika) noggrannheten i rapporteringarna. Samtidigt gäller att ju större fartyg som fiskar, desto mer geografiskt precis information samlas in. Då det svenska fisket längs hela kusten dessutom i princip är uppdelat på så sätt att trålning och aktivt fiske sker i utsjön eller yttre skärgården och fisket i innerskärgården domineras av fiske med passiva redskap, ökar osäkerheten om var fisket bedrivs ju närmare in mot kusten som fisket sker.

Möjligheten att genom statistisk modellering förutspå olika typer av fisken är starkt beroende av både detaljerad djupinformation och substrat- och habitatinformation. Båda dessa viktiga variabler saknas för stora delar av svenska kusten, särskilt i Östersjön. Denna typ av modellering blir därför

med nödvändighet också art- och redskapsspecifik. Dessutom saknas, med några få undantag, strukturerade oberoende observationer från fisket, vilket också krävs i framtagandet av modeller.

Beskrivningen av yrkesfisket inom och kring de områden som beskrivs i avsnittet Bottniska viken sker därför enligt följande princip.

- För fiske rapporterat i loggboken: Artspecifika landningar 2015-2019 per redskapskategori summeras i ett GIS-lager per område, samt inom en buffertzona på 1 km kring området (definierat som *närområdet*). Detta för att utesluta att loggboksrapporteringar inte är med på grund av "flikighet" av områden och för att ta hänsyn till den inneboende noggrannheten i rapporteringen. Antalet aktiva fiskare under tidsperioden anges också.
- För fiske rapporterat i kustfiskejournal: Artspecifika landningar 2015 – 2019 per redskapskategori summeras inom en buffertzona av 10 km kring området (definierat som det *större området*). Antalet aktiva fiskare anges under tidsperioden inom buffertzonen.
- Satellitbaserade data (VMS) visualiseras i kartmaterialet i den mån det finns tillgängligt, för att ytterligare förtydliga och bekräfta eventuellt fiske i eller kring områdena. VMS-data är filtrerade till fiskerispecifika fartintervall samt i vissa fall även filtrerade för avstånd till hamnar eller trålområden för att utesluta positioner som härrör från fartygstransport till och från fiskeplatser.

I tolkningen av resultatet är det viktigt att tänka på att fångstsiffror och närvaro av vissa typer av redskap är en indikation på fiske inom områden, inte en exakt beskrivning av det faktiskt förekommande fisket. Det svenska fiskerapporteringssystemet, med kustjournal och loggbok, ger en betydligt bättre rumslig bild över yrkesfisket jämfört med övriga EU-länder. Detta beroende på kravet om noggrann rapportering av enskilda fiskeansträngningar (som beskrivs ovan) men en viss felrapportering, alternativt felavläsningar förekommer, och ett fåtal positioner kan exempelvis hamna på land. I analysen används data utan korrigeringar av de olika typer av fel som kan förekomma.

I kartbilder har en mindre slumpfaktor lagts till varje enskild positionsangivelse för att underlätta visualiseringen. Kartmaterialens källor är Havs- och vattenmyndigheten, ICES (Internationella havsforskningsrådet) samt Sjöfartsverket (för havsgränser).

Fritidsfiske

Sedan 1985 råder det fritt fiske med handredskap längs den svenska kusten samt i de fem stora sjöarna så länge rådande bestämmelser följs såsom till

exempel minimått och fredningstider. Med vissa undantag är det dessutom tillåtet att fritidsfiska med mängdfångande redskap (maximalt 180 meter nät) längs kusten, men också här tillkommer olika områdesvisa bestämmelser och regleringar. Alla regler gällande fritidsfiske längs kusten och i de fem stora sjöarna finns samlade på svenskafiskeregler.se. Då fritidsfisket inte är ålagt att rapportera sitt fiske är underlagen vad gäller fritidsfiskets omfattning och fångster bristfälliga. Det mest omfattande underlaget utgörs av uppgifter som Statistiska centralbyrån (SCB), på uppdrag av Havs- och vattenmyndigheten, årligen samlar in via en omfattande enkätundersökning. På nationell nivå fångar undersökning väl in fritidsfiskets omfattning men, trots det stora antalet enkäter (ca 19.000 under år 2018), är estimaten på mindre geografiska skalor och på artnivå behäftade med stora osäkerheter. Det totala antalet fiskedagar utmed svenska kusten och i havet under 2018 uppgick till knappt 3 miljoner och den totala behållna fångsten till ca 2 700 ton. Flest antal fiskedagar och störst behållen fångst under 2018 gjordes i mellersta Östersjön. Antalet fiskedagar, total fångst och behållen fångst varierar påtagligt mellan olika områden (Tabell 2).

	Bottniska viken	Mellersta Östersjön	Södra Östersjön	Öresund	Kattegatt	Skagerrak	Totalt
Fiskedagar	718 301	1 143 857	197 707	181 352	128 396	492 116	2 861 729
Total fångst	1 106 949	2 735 020	354 735	1 355 229	509 765	798 210	6 859 909
Behållen fångst	386 862	777 933	95 437	643 236	208 868	615 875	2 728 212

Tabell 2. Fiskedagar, total fångst (kg) och behållen fångst (kg) i svenskt fritidsfiske (handredskap och mängdfångande redskap) längs kust och i hav under 2018.

Bottniska viken

Bottniska viken delas in i Bottenviken, Norra Kvarken, Bottenhavet, Södra kvarken, Ålands hav och Skärgårdshavet och omfattar totalt 116 300 kvadratkilometer. Bottenviken är starkt influerad av flera stora älvar och salthalten låg (ca 3–3,5 ‰ i ytvattnet), varför sötvattensfiskar här är vanliga (till exempel abborre, gädda och mört). Även i Bottenhavet är salthalten låg (4–6 ‰) och här finner man den nordliga utbredningsgränsen för marina arter såsom blåmussla, öronmanet, torsk och blåstång. Ett 30-tal fiskarter, varav ca 25 är sötvattensarter, förekommer regelbundet i Bottniska viken. Av dessa är strömming, skarpsill, siklöja, lax, sik, torsk, abborre de mest betydelsefulla för fisket. Fiskerinäringen i Bottniska viken präglas av småskalighet.

Fiske

Pelagiskt fiske med aktiva redskap

Det pelagiska fisket i Bottniska viken bedrivs med aktiva redskap, det vill säga med redskap som dras efter fartyget (exempelvis trålar och vadar), och riktas mot arter som lever i den fria vattenmassan. Detta fiske är i Bottniska viken i huvudsak inriktat mot strömming/skarp-sill och är för detta område det kvantitetsmässigt största.

Bottentrålfiske

Ett annat viktigt fiske i Bottniska viken är fisket med bottentrål efter siklöja. Detta fiske sker under senhösten i anslutning till fiskens lek (fiskas för sin rom) och i huvudsak i Norrbottens skärgård.

Fiske passiva redskap

Fisket med passiva redskap i Bottniska viken sker kustnära främst med nät och ryssjor/fällor. Fisken landas oftast lokalt, nära fångstområdet, med många mindre landningshamnar. Huvudsakliga målarter är lax, sik, abborre och strömming samt torsk i de södra delarna av Bottenhavet. Under 2015 utgjordes flottan av 196 fartyg, varav 65 % var under 8 meter. Undantaget landningarna av lax, gjordes 94 % av den totala landningen med nät. Fisket med passiva redskap i Bottniska viken under 2013-2015 fångade i genomsnitt knappt 1000 ton per år, vilket motsvarade ca 0,5 % av det totala svenska fisket.

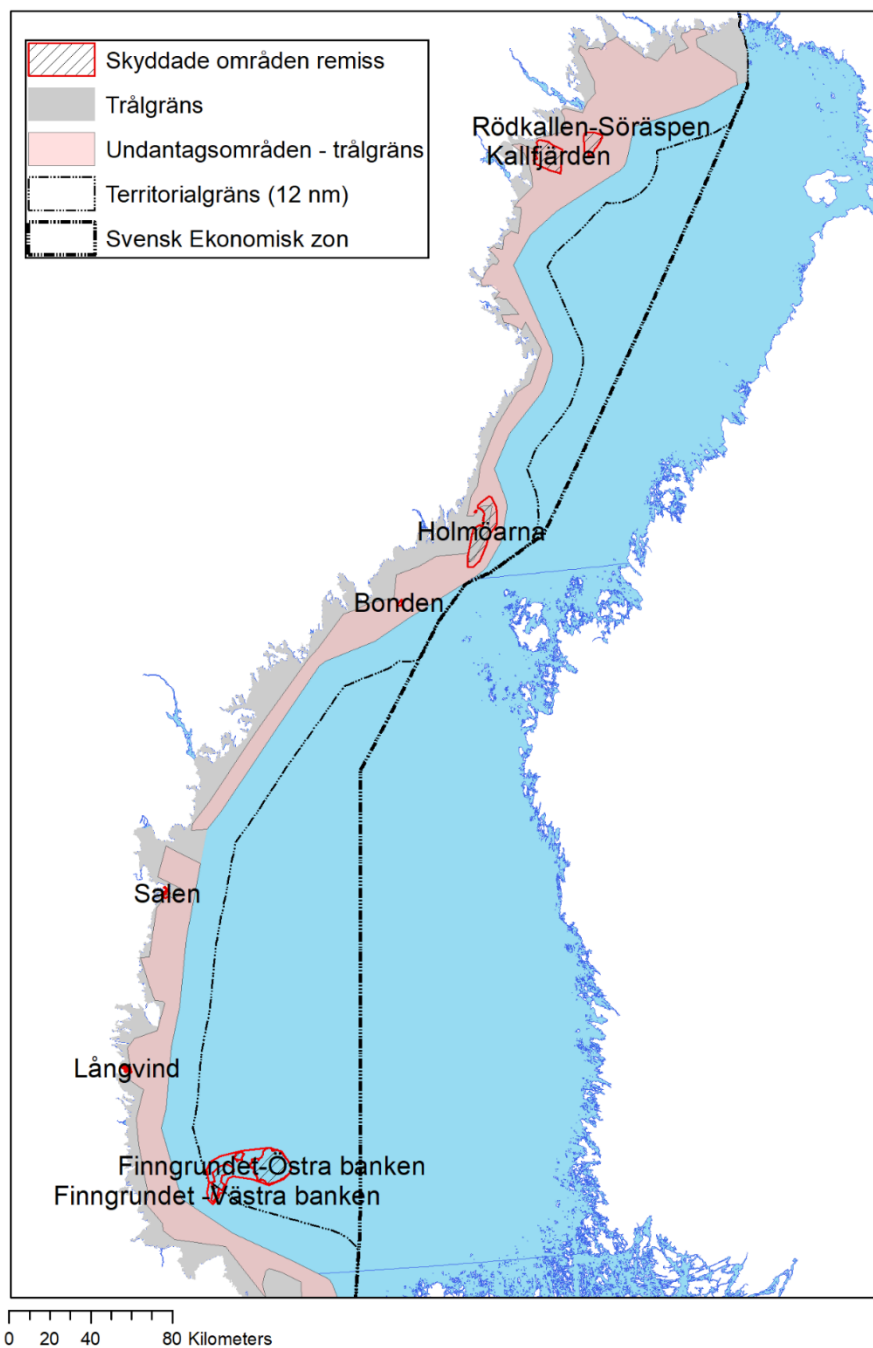
Fiske efter lax

Svenskt laxfiske bedrivs kustnära och i huvudsak i Bottniska viken. Fisket sker främst med fällor (96 % av den totala ansträngningen 2015), i vilka även sik är en vanlig målart. I fisket nyttjas generellt, små öppna fartyg under 10 meter, varför landningarna sker lokalt och nära redskapen. Fisket sker i stor utsträckning med sälsäkra redskap, så kallade pushup-fällor.

Fritidsfiske

I Bottniska viken genomfördes totalt drygt 700.000 fiskedagar under 2018 och knappt 400 ton av fångsten behölls (Tabell 2). En mycket stor andel av redovisade fiskedagarna avser handredskapsfiske (>90 % för samtliga områden). Huvudsakliga målarter inom fritidsfisket i Bottniska viken utgörs av (i fallande ordning baserat på fångad vikt): abborre, strömming, havsöring, sik, torsk och gädda.

Skyddade områden i Bottniska viken

Figur 1. Illustration över de marina skyddade områden i Bottniska viken som omfattats av plattformprocessen och där länsstyrelserna har identifierat behov av reglering av fiske.

Långvind

Området

Långvind ligger ca 1,5 mil norr om Söderhamn. Området karakteriseras av stora, grunda vikar med många små trädbeklädda öar, små, smala vikar och laguner. I grunda vikar finns rik vegetation av kransalger, till exempel rödsträfsse, borststräfsse, grönsträfsse och havsrufse. Under fiskyngelinventeringar och provfisken har totalt 27 fiskarter påträffats. Områdets totala areal är 787,1 ha (privatägt), varav ca 410 ha utgörs av grund hårbotten, ca 150 ha av grund mjukbotten, 52,34 ha av laguner, 139,5 ha av stora vikar och sund. Resterande areal utgörs av terrestra miljöer. Området provfiskas årligen inom den regionala kustfiskövervakningen.

Bevarandevärden

Bevarandevärden som inte bedöms hotas av fiskeverksamhet har utelämnats (se bevarandeplanen SE0630139 för fullständiga bevarandevärden)

- 1150 – Laguner
- 1160 – Stora vikar och sund
- A075 – Havsörn, *Haliaeetus albicilla*
- A094 – Fiskgjuse, *Pandion haliaetus*
- A193 – Fisktärna, *Sterna hirundo*
- A194 – Silvertärna, *Sterna paradisaea*

Bevarandemål

1150 – Laguner:

Utbredningen av naturtypen är fortsatt kring 52,34 ha och ändras bara av naturliga processer. Vattenkvaliteten är god. Utloppen är naturligt utformade. Vegetationen i lagunerna är representativ för naturtypen. De typiska arternas populationer minskar inte påtagligt.

1160 - Stora vikar och sund:

Arealen stora vikar och sund ska vara minst 139,5 ha. Vattenkvaliteten är god. Bottnarna har en variation av olika sediment och substrat, samt en variationsrik vegetation. Ingen påtaglig minskning av populationerna hos de typiska arterna i naturtypen sker.

A075 - Havsörn, *Haliaeetus albicilla*:

Havsörn ska förekomma regelbundet i området.

A094 - Fiskgjuse, *Pandion haliaetus*:

Fiskgjuse ska förekomma regelbundet i området.

A193 - Fisktärna, *Sterna hirundo*:
Fisktärna ska regelbundet häcka i området.

A194 - Silvertärna, *Sterna paradisaea*:
Silvertärna ska regelbundet häcka i området.

Fiske

Både yrkes- och fritidsfiske förekommer i området. Yrkesfisket bedrivs med passiva redskap. I en enkätstudie redovisade tre yrkesfiskare och 43 fritidsfiskare fångst i området 2008.

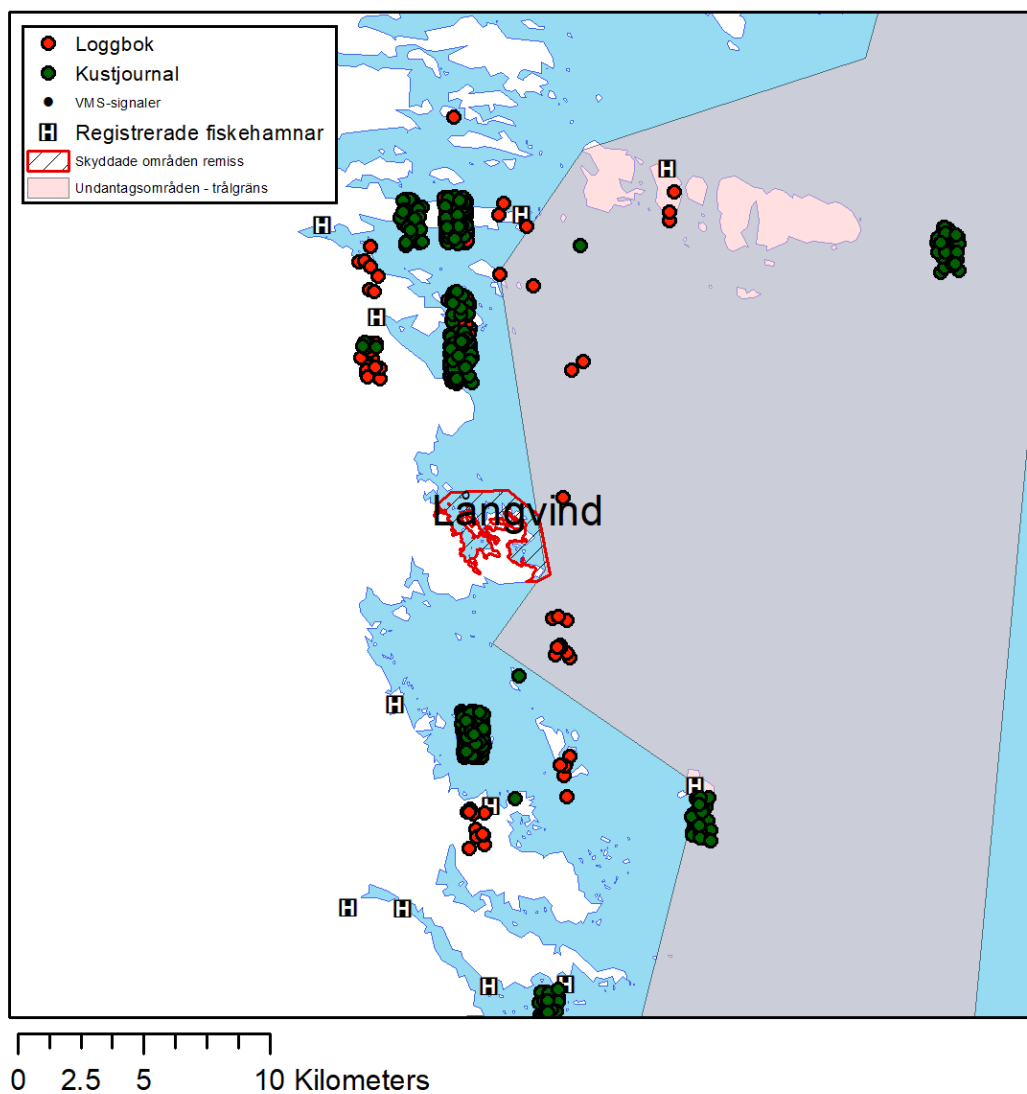
Yrkesfiske i och inom området 2015-2019

I princip allt fiske i ett närområde till Långvind är registrerat med kustjournal, ett knappt ton sill fångat med bottentrål ett enstaka år (2019) har rapporterats inom närområdet via loggboken men det kan vara resultat av en felaktig position. Inga kustjournaler är heller rapporterade inom området. I det större området (10 km buffert) kring Långvind har totalt sju olika fiskare rapporterat fångster med passiva redskap, framförallt sill fångad med nät, runt tio ton totalt och årligen.

Landningsvikter (kg) i kustjournalfisket inom 10 km från område Långvind

Skyddat område	Redskap	Art	År				
			2015	2016	2017	2018	2019
Långvind	Fällor	Lax	758	1 059	1 236	782	616
		Regnbåge	1		3	5	
		Sik-Fiskar	0	205	848	242	414
		Öring	61	81	113	133	32
	Ryssjor	Gädda	2				
		Lake	22				
	Nät	Abborre	382	97	113	143	268
		Gädda			7	1	
		Lake		1	4	2	4
		Sik-Fiskar	0	35	101	92	128
		Öring	12	12	9	41	38
		Sillgarn	Mört		7		15
		Sik-Fiskar	0				
		Sill/Strömning	6 489	6 386	9 033	13 780	12 441
		Öring	11				

Tabell 3

Figur 2. Illustration över det marina skyddade området Långvind.

Föreslagen reglering

Hela det marina skyddade området ska vara fiskefritt.

Finngunden – Norra, västra och östra bankarna

Området

Skyddsområdet som ingår i analysen är ett större sammanhängande område som i princip följer de yttre gränserna och omsluter de tre bankarna (se figur nedan).

Finngundens norra och västra bankar ligger utanför territorialgränsen i Sveriges ekonomiska zon ca 50 km rakt österut från kusten vid Axmar (i Gävle kommun). Finngundens östra bank, ligger ca 62 km rakt österut från kusten, följaktligen också utanför svensk territorialgräns. Från de provfisker som gjorts i området har man funnit elva fiskarter. De talrikaste arterna är skarpsill (*Sprattus sprattus*), strömming (*Clupea harengus*) och tånglake (*Zoarces viviparus*). Gråsäl (*Halichoerus grypus*) som födosöker i området. Området nyttjas av flyttfåglar (sädgäss, *Anser fabalis* och sångsvan, *Cygnus cygnus*). Bl.a. alfågel övervintrar och lommar (*Gavia arctica* och *Gavia stellata*), ejder (*Somateria mollissima*) och tobisgrissla (*Cephus grylle*) födosöker i området.

Bevarandevärden

1110 – Sublittoral sandbankar, ca 4 892 ha.

1170 – Rev, ca 18 084 ha.

Bevarandemål

Arealen sublittoral sandbankar ska vara ca 4 892 ha. Naturtypen ska huvudsakligen vara fri från skador p.g.a. mänsklig påverkan (orsakat av till exempel trålspar, ankarkättingar, fiskeredskap, sprängningar eller muddring).

De naturliga förutsättningarna för vattenutbyte ska inte försämrats och området ska uppvisa god ekologisk status enligt havsmiljödirektivet med avseende på övergödning

Ingen påtaglig minskning får ske av populationerna hos de typiska arterna (såsom tånglake och strömming) i habitatet. De ska uppvisa en god tillväxt och området bör fortsatt hysa god förekomst av livsmiljöer som gynnar lek, uppväxt och födosök etc.

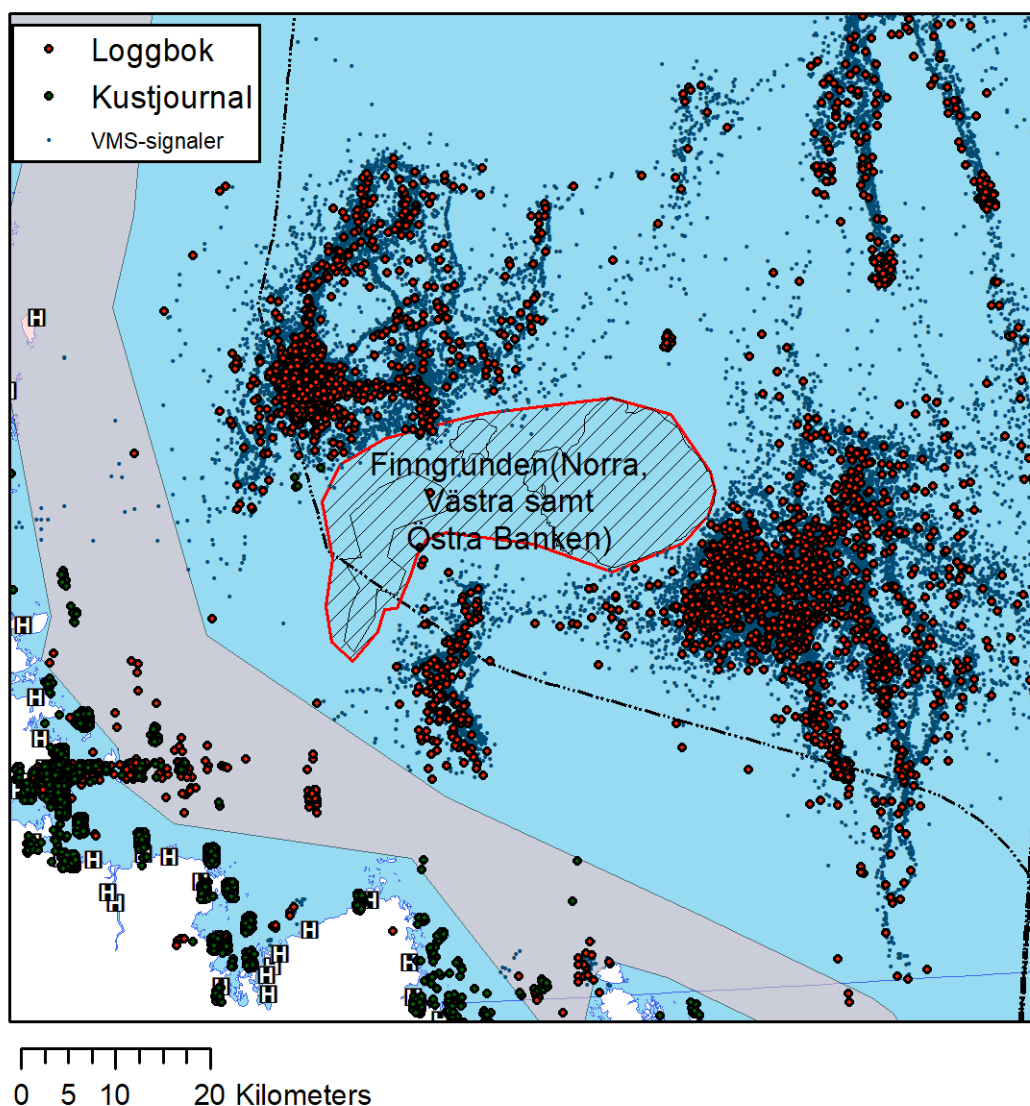
Fiske

Under perioden 2015 - 2019 finns inga kustjournalfångster rapporterade inom eller ikring området. Loggboksrapporteringar finns inom området under vissa år och då framförallt sill både fångat med flyttrål och bottentrål. Enstaka felpositioner kan dock inte uteslutas (se figur nedan). Fångsterna ökar då 1 km buffertzona läggs till men är små i relation till de totala sillfångsterna. Under perioden är det fyra olika fiskare som rapporterat fångster inom en kilometer från områdesgränsen. I en större omgivning (10 km från området) har dock 15 olika fartyg rapporterat fångster från området och VMS-data visar att fisket i princip sker helt utanför både de ursprungliga bankarna och det nya sammanhängande området. Av dryga 30 000 VMS-positioner inom det pelagiska fisket i Bottniska viken är endast 40 stycken lokaliserade inom skyddsområdet. Sillfisket sker i huvudsak nordöst respektive sydväst om bankområdet. I nordöstra delen av området sker fisket relativt nära den föreslagna områdesgränsen. Finland har en större andel av sillkvoten (75 %) i området och det kan inte uteslutas att finländska båtar fiskar delvis i andra områden än svenska fiskare.

Landningsvikter (kg)

Skyddat område	Buffertzona	Redskap	Art	År				
				2015	2016	2017	2018	2019
Finngrundens Helcom MPA	Inom området	Sillbottentrål	Sill/Strömning	18300				
		Flyttrål sill	Sill/Strömning		29000			
	Inkl 1 km buffert	Sillbottentrål	Sill/Strömning	52300	68000	57000		
			Skarpsill	550	300	50		
		Flyttrål sill	Sill/Strömning	45000	47000	21500	69500	55000
			Skarpsill	100		50	300	160

Tabell 4

Figur 3. Illustration över det området Finngrundens.

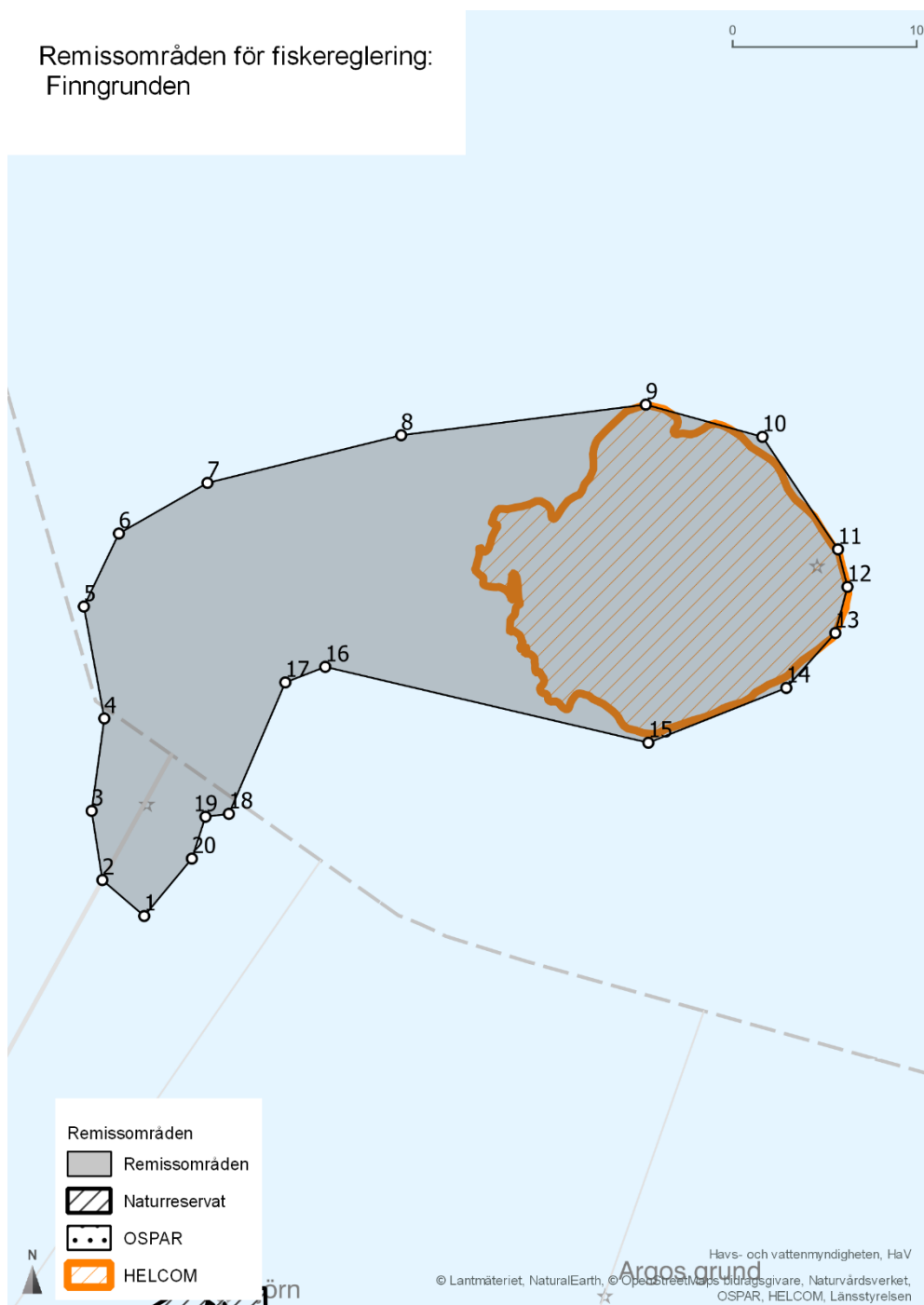
Föreslagen reglering

Fiskefritt område som omfattar Finngrundens östra, västra och norra bankar.

För att reglera fiske i området krävs en process inom EU:s gemensamma fiskeripolitik för att regleringen även ska omfatta utländskt fiske. Havs- och vattenmyndigheten avser därför att påbörja en sådan process under 2020. Med anledning av detta återfinns inte denna reglering i det nu remitterade föreskriftsförslaget, men Havs- och vattenmyndigheten vill i denna remiss få in synpunkter på den kommande föreslagna regleringen, som framgår nedan.

Finngrunden	Allt fiske är förbjudet.	Pkt	Lat. N	Long. O
		1.	17°55.344	60°49.733
		2.	17°52.932	60°50.844
		3.	17°52.476	60°52.878
		4.	17°53.478	60°55.566
		5.	17°52.542	60°58.866
		6.	17°54.852	61°00.954
		7.	18°00.324	61°02.322
		8.	18°12.144	61°03.444
		9.	18°26.994	61°03.978
		10.	18°33.924	61°02.850
		11.	18°38.106	60°59.442
		12.	18°38.550	60°58.331
		13.	18°37.668	60°57.000
		14.	18°34.536	60°55.476
		15.	18°26.081	60°54.089
		16.	18°06.900	60°56.778
		17.	18°04.458	60°56.376
		18.	18°00.702	60°52.614
		19.	17°59.292	60°52.560
		20.	17°58.362	60°51.354

Tabell 5

Naturreservatet Salen – i denna remiss omfattas området inte av förslag till åtgärder

Området

Salens naturreservat (703 ha) ligger i Sundsvalls kommun, Västernorrlands län, och omfattar orörd landhöjningskust med ett flertal grunda vikar, öar,

grundområden, stränder, nyligen avsnörda småvatten och våtmarker. Vissa terrestra delar ingår i Natura 2000-nätverket. Ingen del av de akvatiska miljöerna utgör Natura 2000.

Bevarandevärden

Marina och limniska miljöer, våtmarker och strandskogar. Oexploaterad landhöjningskust med grunda havsvikar.

Bevarandemål

Området skall bevara höga naturvärden i form av bl.a. en livskraftig kustfågelfauna och goda fiskrekryteringsområden samt att bibehålla ostörda hydrologiska förhållanden.

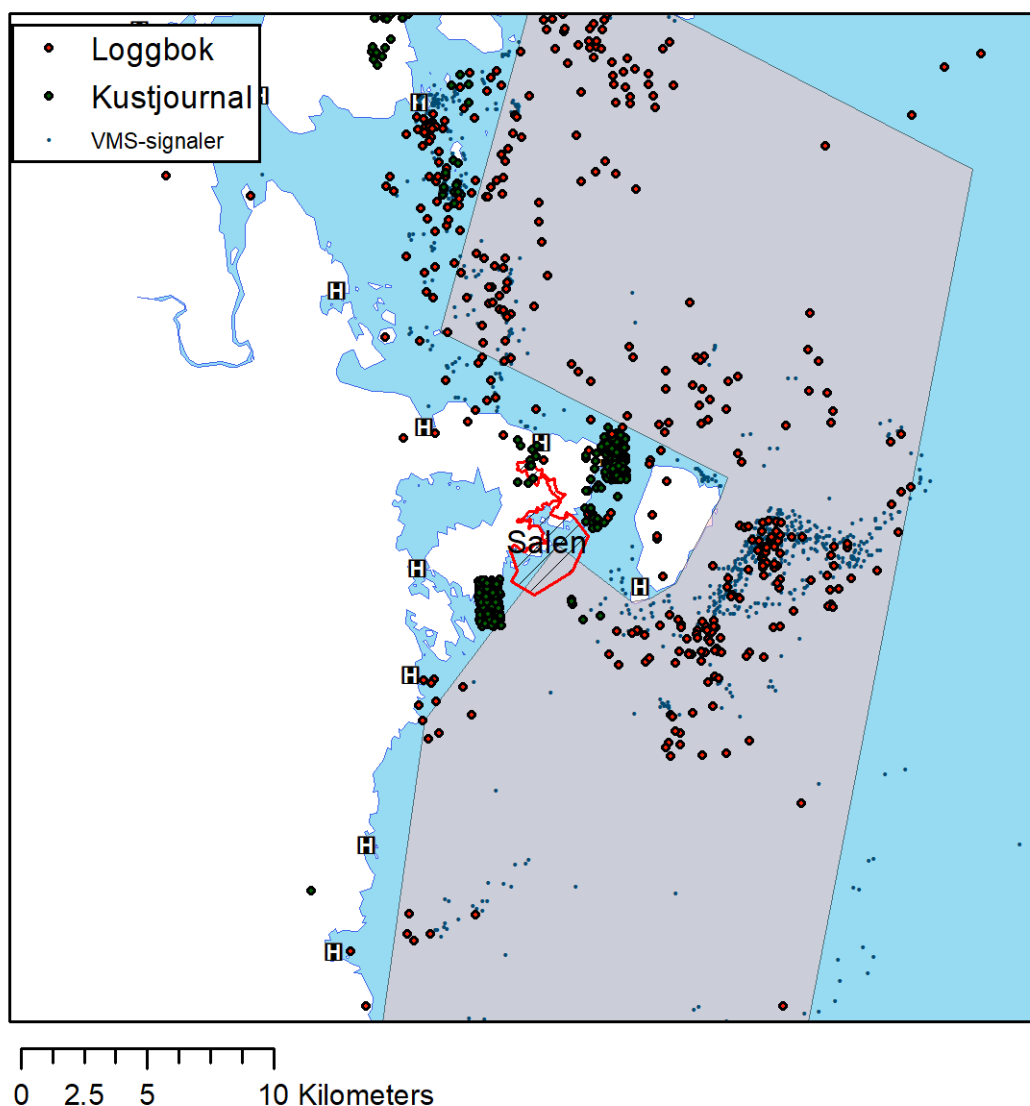
Fiske

Det saknas loggboksrapporter inom området men inom 1km har det enstaka år rapporterats fångster av sill. Med tanke på områdets lokalisering ute på en udde, kan det dock inte uteslutas att dessa fångster helt härrör från vattenområdet direkt norr om det skyddade området (se karta nedan). Inom ett avstånd på 10km från Salen har fyra olika fiskare under perioden rapporterat kustjournalfångster av laxfiskar, abborre och en del sill.

Landningsvikter (kg) i kustjournalfisket inom 10 km från Salen

Skyddat område	Redskap	Art	År					
			2015	2016	2017	2018	2019	
Salen	Laxfällor	Abborre		100				
		Lax	349	1 118	209	271	297	
		Sik-Fiskar	0	807	1 137	386		
		Sill/Strömming		845	2 060			
		Öring	1 058	792	371	275		
	Nät	Abborre	3 749	3 622	3 608	2 188	1 835	
		Sik-Fiskar	0	6 150	4 145	3 242	1 082	
		Sill/Strömming			1 640			
		Öring					11	
		Sillgarn	Sill/Strömming	49 435	52 860	52 435	33 394	20 250

Tabell 6

Figur 4. Illustration över det marina skyddade området Salen.

Föreslagen reglering

I denna remiss föreslås ingen reglering av fisket i naturreservatet Salen.

Delar av fisket är reglerat idag genom att länsstyrelsen i en zon, i den inre delen av Salen, förbjudit allt annat fiske än med handredskap.

Länsstyrelsen har uttryckt ett behov av skärpt reglering i området.

Havs- och vattenmyndighetens bedömning är att det vore olämpligt att reglera en del av området genom reservatsföreskrifter och en annan angränsande del med fiskerilagstiftningen. Myndigheten har därför påbörjat en diskussion med länsstyrelsen om att de utökar sin reglering i reservatsföreskriften eller ber Havs- och vattenmyndigheten att införa

regleringar som i så fall ska börjar gälla i samband med att länsstyrelsen upphävt sin föreskrift om fiskereglering.

Bonden

Området

Bonden ligger 15 kilometer från kusten utanför Järnäs i södra delen av Umeå kommun i Västerbottens län.

Området innefattar klippöarna Bonden, Tuvan och Sydvästbrotten. Övrig yta utgörs rev (1170).

Bonden är framför allt känt som fågelberg, med uppskattningsvis 2 200 par tordmule, 910 par sillgrissla och 5 par tobisgrissla (år 2014).

Bevarandevärden

- 1170 – Rev 80,0 ha
- 1364 – Gråsäl
- A194 – Silvertärna
- A199 – Sillgrissla
- A200 – Tordmule
- A202 – Tobisgrissla

Bevarandemål

1170 Rev:

Reven har en intakt zonerings av bentiska växtsamhällen med hög primärproduktion så att en hög artrikedom bestående av fisk, mjuk- och hårdbottenarter ska bibehållas.

Vattenkvaliteten är god och den antropogena belastningen i form av utsläpp och läckage av övergödande näringsämnen, olja och kemikalier är försumbar. Sedimentationen är mycket begränsad och vattnet är klart utan stor förekomst av partiklar vilket gynnar till exempel makroalger. Arealen rev ska vara 80,0 ha.

1364 Gråsäl:

Öarna ska fortsättningsvis kunna utgöra en plats där gråsälerna kan föda sina ungar när isläget är dåligt. Vattnen runt öarna ska vara fria från föroreningar och tillgången på föda ska finnas i sådan utsträckning att populationen har gynnsam bevarandestatus.

A194 Silvertärna, A199 Sillgrissla, A200 Tordmule, A202 Tobisgrissla:

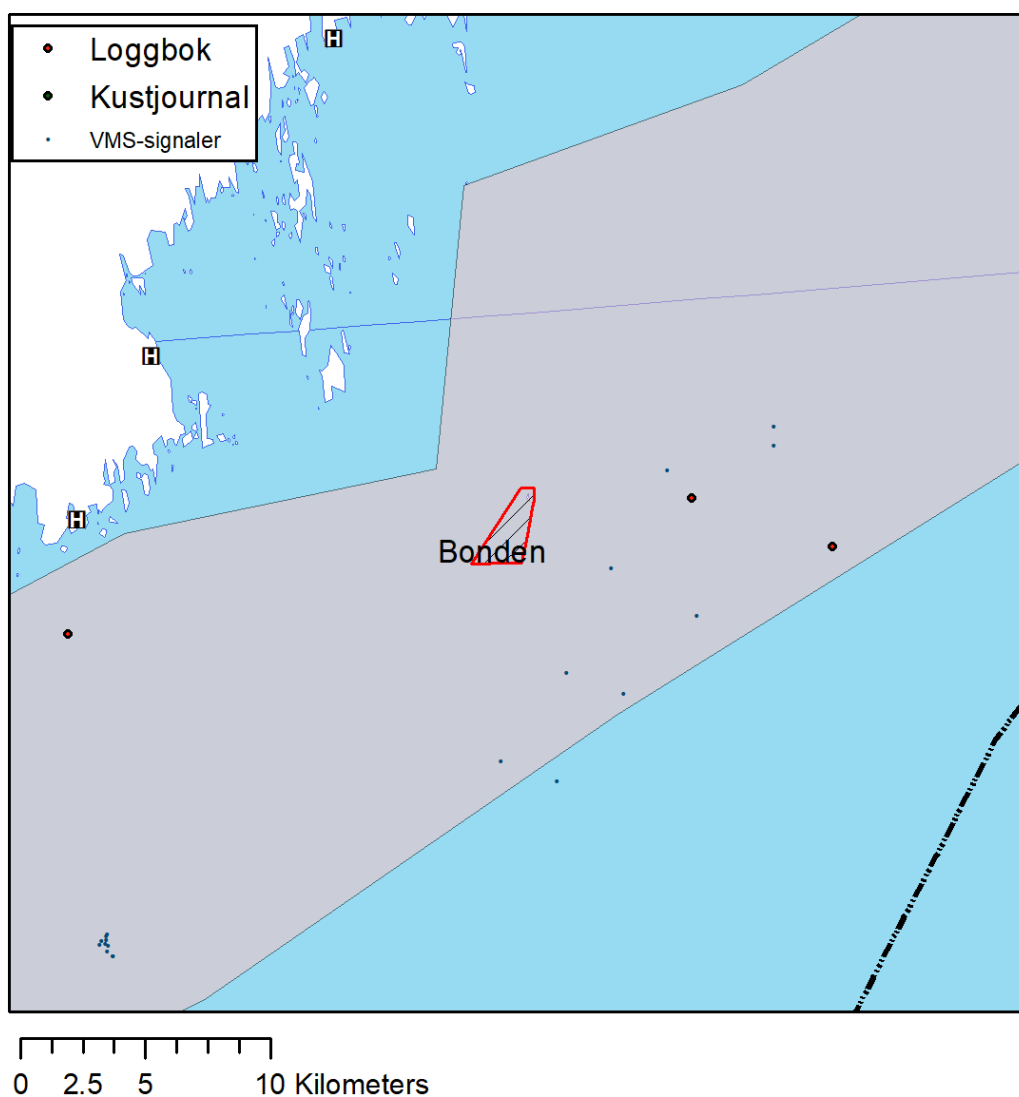
Ingen jakt och fiske som kan skada arterna. Störningar från människor är mycket begränsade.

På öarna finns lämpliga häckplatser för olika alkor. Silvertärnan och andra måsfåglar kan hitta lämpliga häckplatser på öarna och för samtliga fågelarter undviks störningar från mänsklig aktivitet under häckningen.

Vattnen runt öarna ska vara fria från föroreningar och tillgången på föda ska finnas i sådan utsträckning att populationerna har gynnsam bevarandestatus.

Fiske

Fisket i området är ytterst begränsat. Inget yrkesfiske alls i området eller i närheten under tidsperioden 2015-2019.

Figur 5. Illustration över det marina skyddade området Bonden.

Föreslagen reglering

Förbud mot användning av nät och fasta redskap.

Kallfjärden

Området

Kallfjärden ligger i kusten mellan Piteå och Luleå i Norrbottens län. Området utgör ett värdefullt och variationsrikt skärgårdsområde med stor mångfald av växter och djur. De många skären, strandängarna och grunda vikarna i områdena har stort värde som häckningslokaler för fågel. Grunda vegetationsklädda vikar tillsammans med revmiljöerna har stor betydelse som lek- och uppväxtområden för flera olika fiskarter i området. Reservatet hyser även viktiga livsmiljöer för vikare och gråsäl. Området är ett naturreservat och delar av området är även Natura 2000-område (Patta Peken, SE0820329).

Bevarandevärden

1170 – Rev

Bevarandemål

Bibehålla goda områden för fiskrekrytering

Fiske

Trålning efter siklöja under hösten.

Föreslagen reglering

Det finns behov av ett bättre kontrollmöjligheter och kunskapsunderlag vad gäller hur bottentrålning bedrivs i förhållande till dessa marina skyddade områden för att kunna bedöma om ett sådant fiske innebär att bevarandemålen riskerar att inte nås. Ett sådant underlag kan erhållas genom det föreslagna kravet på AIS för de fartyg som trålar efter siklöja.

Rödkallen – Sörespen

Området

Natura 2000-området Rödkallen-Sörespen ligger längst ut i södra delen av Luleå skärgård i Norrbottens län.

Området utgörs av öarna Rödkallen, Storgrundet, Sörespen, Grillklippan och Sandgrönorna med omgivande vattenområde.

Bevarandevärden

- 1110 – Sandbankar
- 1170 – Rev
- 1364 – Gråsäl
- 1938 – Vikare
- A002 – Storlom
- A068 – Salskrake
- A075 – Havsörn
- A094 – Fiskgjuse

Bevarandemål

Sandbankar 1110:

Naturtypen ska fortsätta att ha en areal på minst 820,6 ha. Naturliga processer präglar naturtypens tillstånd och utveckling. Naturtypen ska även hysa typiska arter av fiskar, fåglar, kärlväxter, alger och/eller ryggradslösa djur

Rev 1170:

Naturtypen ska fortsätta att ha en areal på minst 3575,5 ha. Naturtypen ska hysa en naturlig artsammansättning med bl.a. typiska arter av alger, fiskar och/eller ryggradslösa djur. Naturtypens förutsättning att utgöra lek- och uppväxtmiljö för fiskar ska upprätthållas.

1364 Gråsäl och 1938 Vikare:

Sälarterna ska ha en gynnsam bevarandestatus på länsnivå och området ska bidra till detta.

A002 Storlom:

Lämpliga rastningsmiljöer längs kusten ska fortsatt finnas för storlom i Rödkallen-Söräspen

A068 Salskrake:

De miljöer där salskraken kan söka föda såsom strandmiljöer ska bevaras intakta med avseende på hydrologi och förekommande vegetation

A075 Havsörn:

Området ska fortsätta att utgöra lämpligt födosöksområde för havsörn, fågellivet ska vara fortsatt rikt, framför allt populationerna av vadare och änder.

A094 Fiskgjuse:

Lämpliga födosöksplatser i form av grundare kustområden ska fortsatt finnas i Rödkallen-Söräspen.

Yrkesfiske i och kring Kallfjärden och Rödkallen-Söräspen 2015-2019

Inom bägge områdena sker ett visst siklöjefiske med parbottentrål, med relativt omfattande landningar upp till 100 ton något enstaka år inom en buffertzona till Kallfjärden. De typiska landningarna runt 20-40 ton siklöja ska dock ställas i relation till totala årslandningar av siklöja som ligger mellan 700-1500 ton. Under perioden 2015 – 2019 återfinns drygt 120 fisketimmarna i VMS data inom Kallfjärden (ej tabell), det totala antalet timmar siklöjefisket för fartyg med VMS överstiger 6 000.

Loggbokspositioner för fisket förefaller överensstämma väl med VMS-signaler i hela området där siklöjefisket bedrivs, se figur nedan.

Antalet enskilda fiskare som för loggbok och återfinns inom områdena (inklusive en buffert om 1 km) är sex stycken i Kallfjärden respektive tio stycken inom Rödkallen - Söräspen

Tabell. Loggboksrapporterade fångster (kg) per redskapstyp och år inom Kallfjärden och Rödkallen – Söräspen.

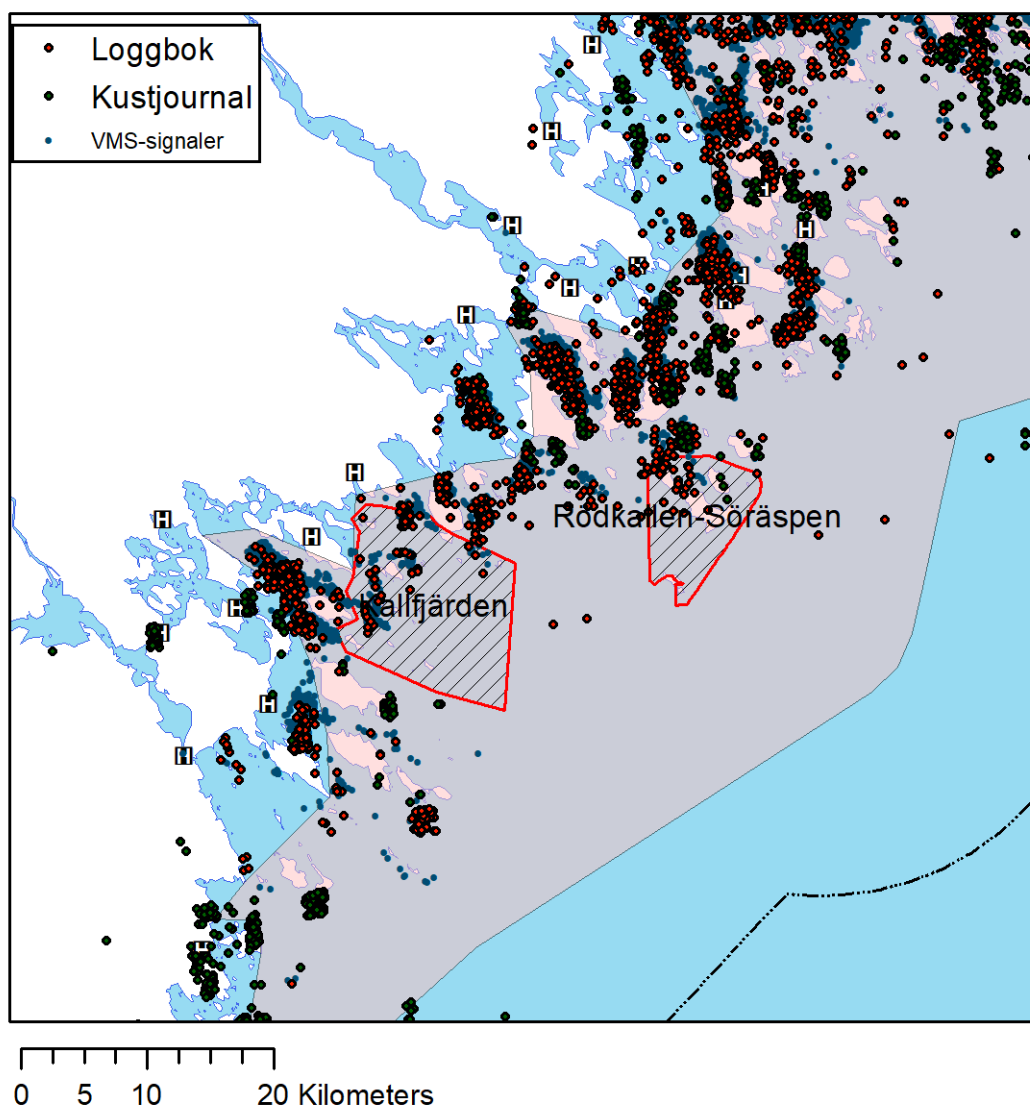
Landningsvikter (kg)										
Skyddat område	Buffertzona	Redskap	Art	År						
				2015	2016	2017	2018	2019		
Kallfjärden	Inom området		Siklöja				38			
			Sill/Strömning				1			
		Partrål siklöja	Siklöja	22 100	66 800	71 000	38 650	18 450		
			Sill/Strömning				300	2 200	530	
	Inkl 1 km buffert	Sillbottentrål		Sik-Fiskar				12		
				Siklöja				38		
				Sill/Strömning				1		
		Partrål siklöja		Siklöja	35 500	101 300	72 260	44 650	29 300	
				Sill/Strömning				300	3 000	580
Rödkallen-Söräspen	Inom området	Nät	Siklöja						100	
		Sillnät	Sill/Strömning			100				
		Sillbottentrål		Siklöja						405
				Sill/Strömning						100
			Partrål siklöja	Sik-Fiskar		910	90	830	548	
			Siklöja	28 470	12 270	3 764	16 934	17 700		
			Sill/Strömning	1 000	1 990	560	11 198	4 135		
		Inkl 1 km buffert	Nät		Siklöja					
				Sill/Strömning			100			
				Siklöja						405
	Partrål siklöja			Sill/Strömning						100
				Sik-Fiskar		910	655	830	548	
				Siklöja	33 370	12 270	13 014	16 934	17 700	
		Sill/Strömning	1 050	1 990	2 870	11 198	4 135			

Tabell 7

Landningsvikter (kg) i kustjournalfisket inom 10 km från områdena Kallfjärden och Rödkallen - Söräspen

Skyddat område	Redskap	Art	År				
			2015	2016	2017	2018	2019
Kallfjärden	Laxfällor	Abborre		110			
		Lax	452	998	972	172	718
		Sik-Fiskar	0	594	22	3 258	142
		Öring	71	61		71	45
	Övriga fällor/bur	Abborre			15	1 287	2 640
		Braxen					20
		Gädda				113	262
		Id					89
		Sik-Fiskar				38	
	Ryssjor	Abborre			330	676	872
		Braxen				150	718
		Id					103
	Nät	Abborre	8	16	8	17	29
		Gädda					164
Id						32	
Sik-Fiskar		0	29	3	41	7	
Rödkallen-Söräspen	Laxfällor	Lax	11 790	7 816	9 596	2 826	10 268
		Sik-Fiskar	0	1 085	1 273	670	1 291
		Öring	541	350	388	214	420
	Nät	Sik-Fiskar	0	519	204	264	
	Sillgarn	Sill/Strömning		450		40	550

Tabell 8

Figur 6. Illustration över de marina skyddade områdena Kallfjärden och Rödkallen-Söråspen.

Föreslagen reglering

Det finns behov av ett bättre kontrollmöjligheter och kunskapsunderlag vad gäller hur bottentrålning bedrivs i förhållande till dessa marina skyddade områden för att kunna bedöma om ett sådant fiske innebär att bevarandemålen riskerar att inte nås. Ett sådant underlag kan erhållas genom det föreslagna kravet på AIS för de fartyg som trålar efter siklöja.

Havs- och vattenmyndighetens föreslagna föreskriftsändringar med författningskommentarer

Bemyndigande

2 kap. 7 och 12 §§ förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen

Ikraftträdande

Föreskrifterna föreslås träda i kraft den 1 september 2021 i fråga om krav på AIS vid trålfiske efter siklöja och den 1 december 2020 avseende införandet av nya fredningsområden.

Att kravet på AIS sätts till ett senare datum än övriga ändringar är för att ge licensinnehavarna tillräckligt med tid för teknisk installation.

Bilaga 7, stycke B 2.7.

Rubrik: 7. Skelleftebukten – Skötrännan

Nuvarande lydelse	Föreslagen lydelse
<p>Tid: 20 september - 31 oktober. Villkor: För trålfiske efter siklöja i områdena B 2.7–13 krävs fisketillstånd av Havs- och vattenmyndigheten. Endast fysiska personer med fiskelicens får beviljas ett sådant tillstånd och då endast ett per person. Ansökan om särskilt tillstånd görs till länsstyrelsen, som med eget yttrande överlämnar ansökningsen till Havs- och vattenmyndigheten för prövning. Det totala antalet samtidigt gällande tillstånd avseende områdena 7–13 får inte överstiga 40. Ett förnyat fisketillstånd får endast beviljas en fiskelicensinnehavare om resurssituationen tillåter det och licensinnehavare 1. föregående år har haft och nyttjat sitt siklöjetillstånd, och 2. bedriver ett regionalt baserat fiske grundat på sitt fasta driftsställe.</p> <p>Om resurssituationen tillåter, får en ansökan om fisketillstånd för trålfiske efter siklöja också beviljas till sökanden som bedrivit annat fiske med stöd av fiskelicens under minst fem månader per år under de två senaste kalenderåren före ansökan. Ansökan görs till länsstyrelsen, som med eget yttrande överlämnar ansökan till Havs- och vattenmyndigheten för prövning.</p>	<p>Tid: 20 september - 31 oktober. Villkor: För trålfiske efter siklöja i områdena B 2.7–13 krävs fisketillstånd av Havs- och vattenmyndigheten. Endast fysiska personer med fiskelicens får beviljas ett sådant tillstånd och då endast ett per person. <i>Tillstånd lämnas för högst tre år åt gången och med giltighet endast under de tider och på de särskilda villkor som anges i tillståndet.</i></p> <p>Ansökan om särskilt tillstånd görs till länsstyrelsen, som med eget yttrande överlämnar ansökningsen till Havs- och vattenmyndigheten för prövning. Det totala antalet samtidigt gällande tillstånd avseende områdena 7–13 får inte överstiga 40. Ett förnyat fisketillstånd får endast beviljas en fiskelicensinnehavare om resurssituationen tillåter det och licensinnehavare 1. föregående år har haft och nyttjat sitt siklöjetillstånd, och 2. bedriver ett regionalt baserat fiske grundat på sitt fasta driftsställe.</p> <p>Om resurssituationen tillåter, får en ansökan om fisketillstånd för trålfiske efter siklöja också beviljas till sökanden som bedrivit annat fiske med stöd av fiskelicens under minst fem månader per år under de två senaste kalenderåren före ansökan. Ansökan görs till länsstyrelsen, som med eget yttrande överlämnar ansökan till Havs- och vattenmyndigheten för prövning.</p>

<p>Vid prövningen av flera ansökningar från fiskelicensinnehavare som tidigare inte bedrivit trålfiske efter siklöja, ska Havs- och vattenmyndigheten göra följande prioritering:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Förutsättningar för den sökande att bedriva ett regionalt baserat fiske grundat på fiskelicensinnehavarens fasta driftsställe. 2. Det aktuella fiskets betydelse för den sökandes totala ekonomi. 3. Fiskarkårens åldersstruktur i det fall flera sökande uppfyller samtliga övriga kriterier likvärdigt. <p>Vid ansökan om byte av fiskelicensinnehavare enligt 2 kap. 19 § Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2014:19) om licens och tillstånd för yrkesmässigt fiske i havet, ska kriteriet i punkten 1, ovanstående stycke, vara uppfyllt för att Havs- och vattenmyndigheten ska kunna godkänna ett byte av licensinnehavare.</p> <p><i>Tillstånd lämnas för högst tre år åt gången och med giltighet endast under de tider och på de särskilda villkor som anges i tillståndet. Fisket får inte bedrivas i enskilt vatten och inte heller närmare land, ö eller skär eller utsatt fast fiskeredskap än 400 meter. Vid fisket är endast fartyg med en maximal längd av 14 meter tillåtet. Fisket får endast bedrivas som partrålning och bägge fartygen ska föra daglig fiskeloggbok.</i></p> <p>-----</p>	<p>Vid prövningen av flera ansökningar från fiskelicensinnehavare som tidigare inte bedrivit trålfiske efter siklöja, ska Havs- och vattenmyndigheten göra följande prioritering:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Förutsättningar för den sökande att bedriva ett regionalt baserat fiske grundat på fiskelicensinnehavarens fasta driftsställe. 2. Det aktuella fiskets betydelse för den sökandes totala ekonomi. 3. Fiskarkårens åldersstruktur i det fall flera sökande uppfyller samtliga övriga kriterier likvärdigt. <p>Vid ansökan om byte av fiskelicensinnehavare enligt 2 kap. 19 § Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2014:19) om licens och tillstånd för yrkesmässigt fiske i havet, ska kriteriet i punkten 1, ovanstående stycke, vara uppfyllt för att Havs- och vattenmyndigheten ska kunna godkänna ett byte av licensinnehavare.</p> <p>Fisket får inte bedrivas i enskilt vatten och inte heller närmare land, ö eller skär eller utsatt fast fiskeredskap än 400 meter. <i>Det är endast tillåtet att fiska genom partrålning med fartyg vars maximala längd är 14 meter. Båda fartygen ska föra daglig fiskloggbok och ha ett fungerande automatiskt identifieringssystem (AIS), vilket ska vara påslaget under hela fiskeresan. AIS:en ska uppfylla de prestandanormer som anges i art. 10 i förordning (EG) nr 1224/2009 (Klass A).</i></p> <p>-----</p>
--	--

Motivering

I syfte att öka kontrollen av de fartyg som trålar efter siklöja föreslår Havs- och vattenmyndigheten att det i bestämmelsen om villkor för siklöjefisket införs en regel om att samtliga fartyg som deltar i fisket ska vara utrustade med ett automatiskt identifieringssystem (AIS). AIS:en, som ska uppfylla de prestandanormer (Klass A) som anges i 10.1 i förordning (EG) nr 1224/2009, ska vara påslagen under hela fiskeresan.

Bakgrunden är att få bättre kontroll på trålfisket efter siklöja och hur trålfisket bedrivs i förhåller sig till de skyddade områdena. Eftersom en AIS sänder med mycket täta intervall, blir det möjligt att i detalj följa fartygens rörelser. Detta innebär att både myndigheterna kommer att kunna följa fartygen och, genom larm, i realtid kunna bevaka att trålfiske inte sker i områden där det inte är tillåtet. För ytterligare information se sid. 5, avsnittet AIS-krav för samtliga fartyg som bottentrålar efter siklöja innanför trålgränsen

De ändringar som i övrigt föreslås är enbart text- och formatmässiga.

Bilaga 5, två nya fredningsområden

Fredningsområdets benämning	Fiskebestämmelser	Gränser – område		
Fredningsområdenas gräns mot sötvattensområdena anges i <i>bilaga 2</i>				

ÖSTERSJÖN				

<i>Hudiksvalls kommun</i>				
Långvind	Allt fiske är förbjudet.	Pkt	Lat. N	Long. O
		1.	61 26,951	17 08,742
		2.	61 27,186	17 09,372
		3.	61 27,198	17 11,916
		4.	61 26,646	17 13,230
		5.	61 25,355	17 13,656
		6.	61 25,230	17 13,062
		7.	61 25,230	17 12,570

<i>Umeå kommun</i>				
Bonden	Allt fiske med nät och fasta redskap är förbjudet.	Pkt	Lat. N	Long. O
		1.	63 26,250	20 02,040
		2.	63 26,226	20 02,670
		3.	63 25,968	20 02,640
		4.	63 24,636	20 01,824
		5.	63 24,708	19 59,394

Motivering

Havs- och vattenmyndigheten föreslår att det införs två nya fredningsområden; Långvind och Bonden.

Information om bevarandeåtgärder finns på s.22 f. gällande Långvind och s. 32 f. gällande Bonden.

Koordinaterna för respektive fredningsområde är inritat i kartorna på nästföljande sidor (s. 41 och 42)

Finngrunden

På s. 43 återfinns en karta där Finngrundens gränser är inritade. Som framgår av texten för Finngrunden (s. 25 ff.) krävs det en EU-process för att reglera fisket i området.

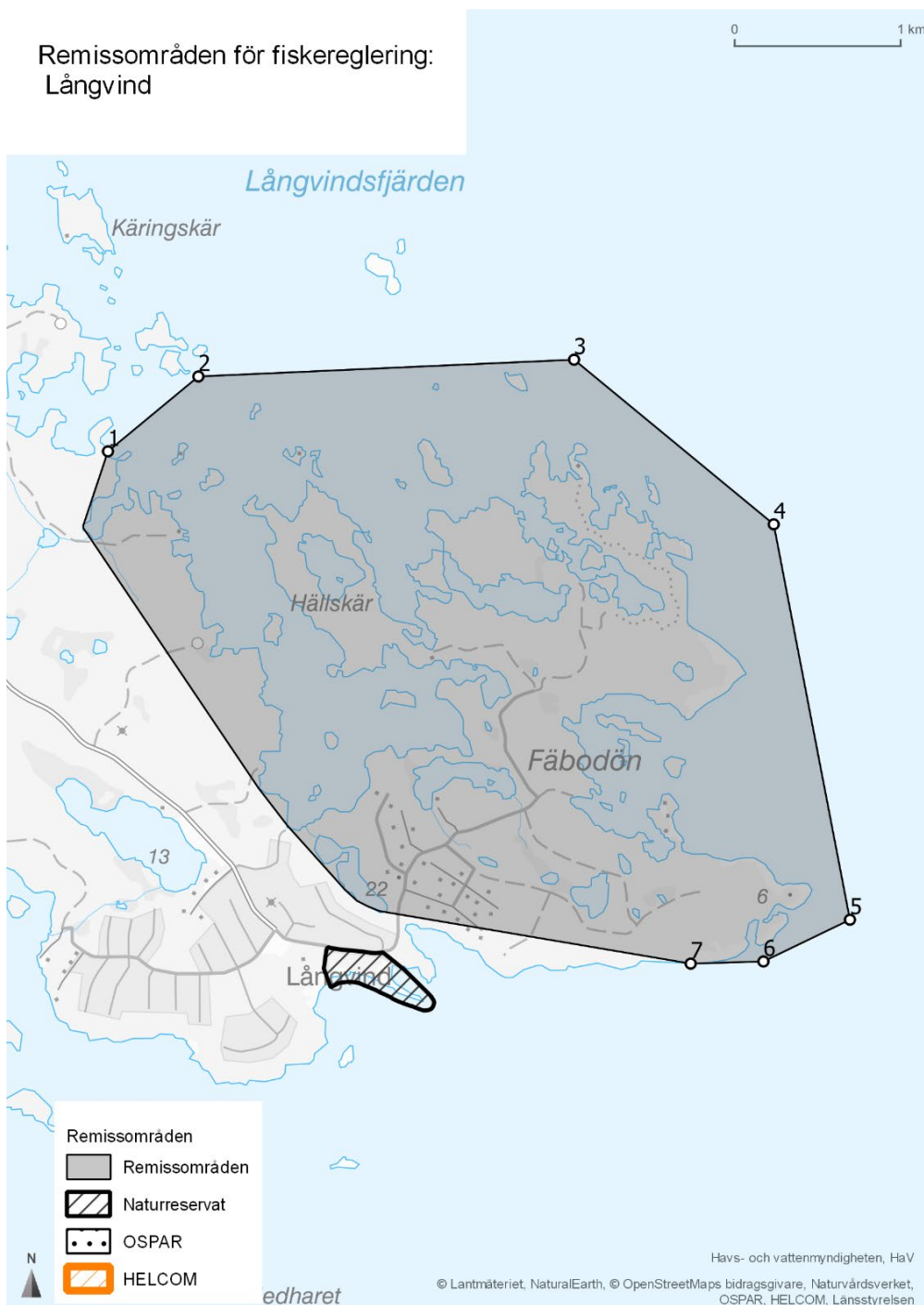
Bilagor:

Konsekvensutredning

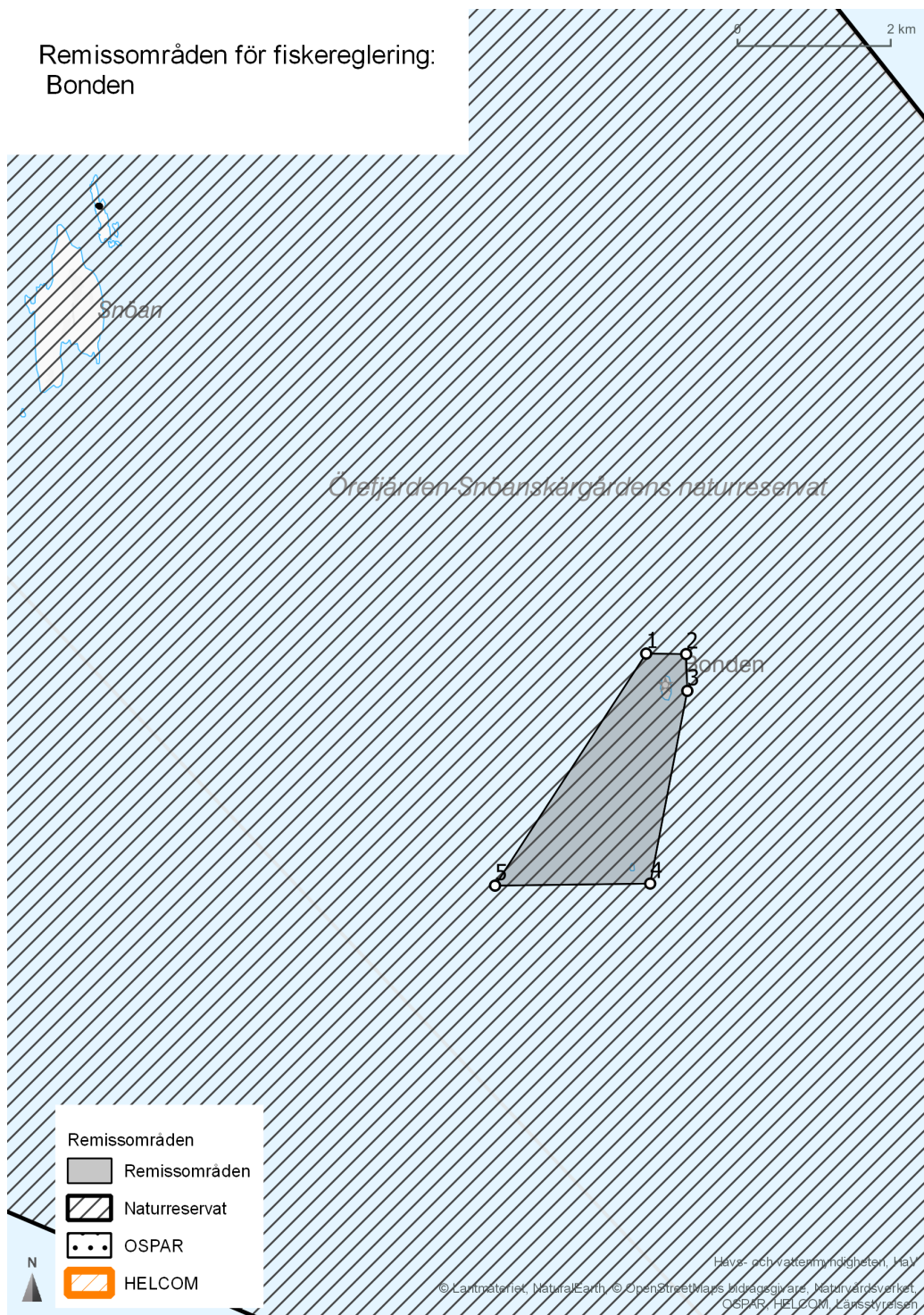
Sändlista

Långvind

Remissområden för fiskereglering:
Långvind

Bonden

Finngrund

Remissområden för fiskereglering:
Finngrund

0 10

